Година II | Четвртак, 1. септембра 1943. год. | Број 146.

ГЛАС ЧОРОРОКА

Излази СРИЈЕДОМ и СУБОТОМ. — Уредништво и администрација Његошева Бр. 7. — Рукописи се не враћају. — Телефон Уредништва број 84 — Претплата: тјесечно Lit. 8·—, — Појединп број Lit. 1

ДИЛЕМА данашњег човјека

Бачен у вртлог страховито немилосрдног међусобног уништавања савремени свијет преживљава дубоко трагичне часове. Унутарње опустошен и обездуховљен, без личног моралног компаса у себи, спопашио пригушен вулгарном влашћу силе, која је сама себи постала и идол и циљ, савремени се човјек налази у страшним антимонијама и у грчу изнемужа. Као да нека историска коб, она којој се не може супротставити ништа обично људско, злурадо разара темеље савременог поретка, обећана да сруши и да на њиховим рушевинама сагради нешто ново. У том сумраку пропадања назире се праскозорје рађања новог живота и, ко зна?, можда, долазак **онога** за чиме напаћено човјечанство толико чезне. Јер не треба никада заборавити, да дубоко унутрашње преоријентисање људи и непосредно сагледање огромних историских обмана — да све то има и једну позитивну страну сакривену у тајни људске слободе. Идеал и поредак живота, она непорочна радост добра, унутрашња инуност за све што је зло, она идеална социјална структура живота и нов поредак наших међусобних односа — све то може доћи само онда када човјек слободно и дубоко доживи лаж свих оних поредака, који су му агитаторски устављани као идеали. Јер иако дубоко вјерујемо у моћ тамних стихија у човјеку, ипак знамо, да у њему живи неугасива жеђ за добром, светлошћу и правдом.

Осјећамо како у свему овом шареницу што живи и гмиже, што злурадо сплеткари једно против другога, нема осјећања о вишој одговорности за безумно употребљене дане и богатство.

Свијет се данас мучи у агонији два друштвена поретка: капитализма и комунизма. И један и други су постали стварност у животу огромних народних маса. Дочаравши као избављење комунизам се, примљен у стварности живота показао као немилосрдни и бездушни тиранин и експлоататор. Ништа од онога што је обећавао као идеал није у пракси остварено: човјек је и даље експлоатисан и понижаван; и даље је остао биједан, то и гладан. Друштвена правда и даље је остала неостварен сан. Јер све што се радило и предузимало није проузазило из великих духовних и моралних мотива. Човјек је свођен на чисто механичко биће и учињен је покушај огромних размјера, да се богомдана битност човјека прегради и преиначи. И живот и човјек узимани су као шема, коју је немилосрдно скрнила права стварност живота. И у томе лежи сва тајна њиховог неуспјеха. Ни комунизам ни капитализам нијесу остварили обећану социјалну мисао.

Човјечанство је у свом историском успону поставило социјални проблем као животни проблем. И ма шта се десило у овом компликованом сукобу који данас влада у свијету, то ће питање, за народне масе, и даље бити централно. Али и у том правцу стекли смо много драгоцјених искустава са којима се мора рачунати при изградњи новог поретка живота. Прво и најглавније искуство јесте то, да идеални поредак живота и идеалну социјалну стварност могу остварити само идеални људи, они чији живот сагорјева у идеалним напорима и тежњама.

Куда? — пита се данашњи човјек. Куда? За идеалним људима и заједно с њима у сусрет новом поретку живота.

М. Д.

ЊЕМАЧКЕ ПОДМОРНИЦЕ У СИБИРСКИМ ВОДАМА

Опсадно стање у Данској — Смрт Цара Бориса III

Смрт Цара Бориса III

28 августа ове године умро је у краљевском двору у Софији бугарски краљ Борис III. Жалосна вијест о смрти саопштена је званично у 8 сати навече, у тренутку када су звона са катедрале Светог Александ. а Невског објавила шужак догађај. Вијести је дао министар штампе. Иза тога је саопштио да на шемељу члана 34. бугарског устава врховни савјетници Симеон ступа на престо под именом Симеона II.

Претсједник министарског савјета из дао је бугарском народу двије проклама ције. Обе прокламације носе потписе свих чланова министарског савјета на челу са Др. Филовом, једна од њих објављује смрт бугарског Цара Бориса III и ступање на престо Симеона II. Друга прокламација саопштава да на основу 151. члана бугарског устава министарски савјет на држава власт у својим рукама да именује регента. Сјећања је сахрана у 20 часова вијеста, када су звона на свим софијским црквама почела звонити. На улицама су се одиграле сцене велике ма лости. Велика маса свијета окупила се на тргу око споменика Цара Александра. Мушкарци и жене плакали су без ријечи у свом Риму заставу на пола копља. О смрти нема још никаких званичних објелодањивања. Зна се само тачно да је Цар Борис оболио од нешке срчане болести. У четвртак се већ почело нагађати о краљевој болести, али је на вијести чујана у најдубој тајности на двору. Наглед да је само претсједник министарског савјета Филов био обавјештен. У међувремену су из Берлина и Беча стигла у Софију два љекара специјалиста, који су одржали први љекарски конилијум са дворским љекарима. Сваки промјен ста краљевског двора био је прекинут. Промјена страже вршена је без добоша и фанфаре. Краљица Јоана стално се налазила уз узглавље узвишеног супруга, надљуди се да не његова природа моћи да савлада болести. Али болест је била јача неѓ и услед до ласка других компликација. Краља је била мужевнин Цар бугарски је умро у 18,22 часова.

Министар рата изјаво је прокламацију војсци, полицији бугарске оружане снаге да поново заклетву на вјерну и дисциплиновану службу своју заједној отаџбини.

Сахрана Краља Бориса обавиће се на дан 5. септембра. Мјесто и тачно вријеме биће одређено и накнадно јављено.

Бугарска званична агенција објавила је резиме јучне изјаве министра правде, који је бити објављен у бугарским службеним новинама. Министар правде је са општио садржај документа о смрти Краља Бориса, у коме се кажу да је смрт наступила услед тромбозе лијеве коронарне артерије, као последице билатералног пулмонитиса, те пулмонарног и церебралног едема.

У знак ужалости у жалости због смрти Краља Бориса исказала су јавна надлештва у Риму заставу на пола копља.

Леш Краља Бориса III био је цијеле ноћи између четвртка и недјеље недјеље залежен у Ст. Петра и Павла, гдје су читане молитве у присуству чланова краљевског дома, чланова владарске породице и високих чиновника. Обављено је 6 мјесеци потпуне и 6 мјесеци дјелимичне жалости. Царев леш биће положен у катедрали Св. Александра Невског, гдје ће народ моћи да се опроости од свог љубљеног владара.

Нова њемачка изум

(Берлин) Лист „Бервен Цајтунг" у веан са мјрјавама енглеског вандухопловног критичара, објављенима у „Ивинг Њусу", према којима се ни сиђе искључити могућност да ће нова њемачки изум моћи да паралишу снагу англоамеричке авијације, опажа да она тврдња краћа ваква у душевно стање у којему се налазе актори безбројних злочина упућених против европске цивилизације. Њемачка нема разлога да деманту ју то пророчанство. Ми знемо врло добро да догађаји не могу увети други ток, јер само безусловна побједа може да сврши овај рат. Она налази своје природно објашњење у чињеници да су енглеске вође, у пританак британског народа, примили на себе неопростиви гријех, који сили њемачку да учини све што може како би једном извукли отклонили криминална средства британског тероризма. Овог часа — закључује њемачки лист — изгледа британце губе у њихови песимистичким нагађањима; доби ће дан када ће се њихових стаје претворити у страховиту ста ниост

Напад на једну поморску непријатељску формацију у Медитерану

(Берлин) Званају се сљедеће појединости о нападу на једну поморску формацију која је пловила јужно од Алмерија у западном дијелу Средоземног мора. Њемачки авиони опазили су формацију, у чијем су саставу биле једна крстарица и један бојни брод, те су напали и поред жестоког противавионског отпора. Погођено је више јединица. Крстарица је погођена са двије бомбе, док су двије бомбе експлодирале у непосредној близини.

Под Самнера Велса због опозиционог става према Кордел Халу

Американски државни потсекретар Самнер Велс дао је оставку.

У дописима из Сједињених Држава, које објављују шведски листови, коментарише се да Самнера Велса, те се истиче да Велсова оставка претставља ваљану експаду личног сукоба између Хала и Велса, који је деворганизовао дјелатност сјеверноамеричког министарства иностраних дјела и довео до низа равних супротних стајања међу особљем министарства. Рузвелт је био присиљен да Халу даде пуно право контроле над својом спољном политиком, будући да он ужива у земљи и конгресу великог углед. Велс је био постављен за летећег амбасадора или ће се искористити за побољшањем односа између Сједињених Држава и Совјетског Савеза. Шведски листови истину да се ради о врло деликатној ситуацији, јер Велс ужива симпатије у Јужној Америци, те би његово избацивање могло изазвати неизадовољство у тим земљама. Сјеверноамерička revija „Time" пише да у Сједињеним Државама постоје три министарства иностраних дјела. На челу првога налази се Кордел Хал, другим претсједника Велс, чије се способности опћенито хоће ниједу; за трећи се до не лично Рузвелт уз помоћ разних својих сарадника. Ревија завршава питањем докле ће Сједињене Државе, које воде тешки рат, моћи настојати да воде негативну спољну политику: не само американски војници, него и савезници и пријатељи желе знати какви су ратни циљеви Сједињених Држава.

Судар двају авиона

(Буенос Ајрес) Код Хјуарда у Невраски сручили се два американски четвороморторна бомбардера, који су се налазили у ставрали. Погинуло је 14 лица, међу сачинивши посаде тих авиона.

Из Вашингтона саопштено је да су бомбардерски авиони били у вјежбама. Не знарату су била четири Канадијанца, који су се спасили те су интернирани

Прогашење опсадног стања у Данској

Међународни обавјештајни уред јавља да је заповједник њемачких трупа у Данској прогласио опсадно стање у Данској као одговор на појачану дјелатност непријатељских агената у тој земљи. Мјере су већ подузете без никаких инцидената. Но се које страже није дошло до сукобљавања. Непријатељске јединице у Данској, састављене од њемачких трупа у Данској, сачиниле су да у те мјере спјеше. Функционери јавних уреда чврсту чувају наставити свој рад. Приватни или јавни скупови више од 5 особа су забрањени. Затварање јавних локала мора се извршити чим падне мрак. Забрањено је ширење цивилних информација. Забрањен је спаљивање штрајк. Позивање на штрајк против њемачких оружаних снага сматраће се помагањем непријатеља и казниће се смрћу. Кршење прописаних наређења судиће ванредни судови. Против непоштених скупова употребиће се оружје. Сваком становнику Данске који се покори наређењима, гарантује се његов живот и иметак.

Данска трансмисиона станица у Алборгу саопштава да се у Данској наставља нормални живот, и поред проглашеног опсадног стања. Дански народ је у миру и реду примио наређења. Грађанство је схватило потребу примјењивања мјера, те им се приклањује.

Инцидент са шведским рибарским бродовима

(Берлин) На дан 25. августа опазиле су њемачке поморске јединице многобројне рибарске бродиће у Скагераку, и то у води забрањеној за риболов. Бродићи су упозорени да се налазе у забрањеној води, наком чега су се сакрили. Исто вече нађени су исти бродићи поново у води забрањеној за риболов. Њемачке поморске јединице су се приближиле опазивши да је од 7 сајетлених фарова, смјештених у тој води рада овнаке, само један функционира. При доласку њемачких јединица дали су рибарски бродићи у бјегство. Њемачке јединице су отвориле паљбу и потопиле 2 рибарска бродића. Три бродића, ванређени у води забрањеној за риболов, приказали су да су ниже и да су своју кривину почнили сајесно и према предвиђеном плану. Шведска морнарица је потврдила да се радило о шведским рибарским бродићима. Тамо државни шведски јединица не само да је супротно неутралности њихове земље, него претставља отворено помагање непријатеља Њемачке. Њемачки амбасадор у Шведској протестовао је због протиз таквог државног шведских рибарских бродића, варазишти наду да ће их шведска влада повјати на одговорност. Њемачка влада је изјавила да су њемачке поморске снаге довиле у ситуацију, у погледу поморских јединица, које се буду нашле у забрањеној води. Њемачке поморске снаге ће према томе поступати.

Америкашке сензације

(Лондон) Британски дописник из Сједињених Држава преноси даље сензационалне вијести. Прва вели да се у Вашингтону очекује непосредно један ванредно значајан ратни догађај. Друга тврди да Рузвелт и Черчил припремају стално савјетовање између Сједињених Држава и Велике Британије какво на досадашњем ратном пољу. Што се тиче Ј. ије вијести да се увјери американски јавност преношењем непрејерене вијести из Вашингтона да је Рузвелт дошао од Сталина врло уљудно писмо, у којему се она извиђала што није дошао у Кребек услед тога што је био заједен садашњим ратним операцијама. На бази ових тема припрема се према томе могућност за трећу конференцију. Међу многобројним гласовима и непотврђ.ним вијестима само је једна сигурна: да је Черчил стигао у Оттаву, одакле ће поћетком сљедеће седмице отићи Рузвелт. Према једној вијести „Ју Јорк Тајмса" спрема се Рузвелт да створи дужност координатора програма за прочавање ратне привреде и мирнодобску

Напад на совјетски конвој у Карском мору

Ових дана су њемачке подморнице потопиле у водама западног Сибира три совјетска брода из састава једног конвоја.

Коментаришући то потапање у Карском мору истиче поморски сарадник Међународне обавјештајне агенције пространост њемачког подморничког фронта, који је већ обухватио 22.000 километара, силећи непријатеља да мобилизује против њега огромне одбамбене снаге.

Тајанствени гусарски брод

(Буенос Ајрес) Сазнаје се да се у пацифичким водама при пут. појавио један велики гусарски брод. Тај тајанствени брод је наиђивао осјо топовску паљбу против једног трговачког брода који је потонуо.

Американски пилоти интернирани у СССР

У веан са америкањским авионом, који је летјерао на совјетском територију на Камчатки, а чија је посада интернирана, наком што је тај апарат бомбардовао једну јапанску базу на Курилским острвима, истакле се да је то већ друго случај присиљеног слијетања америкањских авиона у Совјетском Савезу. При случају је био онда... а један бомбардер који је учествовао у нападу на Токио, морао да се слијетјетски Совјетску, наком чега су... интернирани такође и интернирани посада.

Тешко привредно стање у Мароку

[illegible]

Повратак министра Идена и нова конференција

(Шведхолм) Министар Иден ратно се јуче авионом из Сједињених Држава у Лондон. У Лондон је стигао такође и бивши совјетски амбасадор Мајски, који је дошао из Канде. Они ће се састати у Фојерн Офису, да се договоре о конференцији која би се имала одржати двије недјеље одржати у Лондону, Москви или неком мјесту на Средњем Истоку или у Јужном Кавказу. Лист „Сајдиј Диспач" пише да ће Рузвелт, Совјетска Федерација, Енглеску Черчил или Иден, а Сједињене Државе Кордел Хал. Прије свега ће се расправљати о правим антиномијама настјема у вези са отварањем другог фронта у сјевероисточној Европи. На тој конференцији пријаће се велики знаачај проблемима управе на запосједнутом територију и посљератног политичког и територијалног уређења.

AMERIKANSKI BOG MORA

„Suviše glasno i suviše brzo" — eto to je mišljenje Mistris Elizabet Lend o govorničkoj sposobnosti njenoga supruga; drugi [illegible] to možda sa kudikamo većim [illegible] moglo reći [illegible] izgradnju brodovlja u Sjedinjenim Državama. Ne treba precjenjivati [illegible] spoljašnjoj [illegible] Sjeverno-američke pomorske komisije [illegible] tabor postavio usred blatne [illegible] unutrašnjopolitičkih razmirica. A admiral [illegible] Lend koji zauzima taj položaj, [illegible] uprava [illegible] War Shipping [illegible] Sjedinjene Države u „Combined Shipping Adjustement Boards", već je [illegible] protiv sebe [illegible] Zašto nikako nije izvršio planove [illegible] radove u određenom i o[illegible]? Zašto je davao prednost [illegible] brodogradilištima? Zašto [illegible] neracionalno vrši svo[illegible] kilometraže pre[illegible] je brodogradnja [illegible] bezbrojnim [illegible]? Itd. itd.

[illegible] ljudi, koji [illegible] kada ih [illegible] i usta vodom kao riba, [illegible] Lenda u palaju, on se [illegible] a on dovoljno veo[illegible] nije u stanju [illegible] On ističe da je brodo[illegible] star nego što to zami[illegible], čekajući [illegible] brodogradnja u [illegible] odgovoran i de[illegible] posao, [illegible] je odustati nego li davati [illegible] i početnike; da mu je za [illegible] dato premalo [illegible] potrebni [illegible] u dovoljnoj količini [illegible] na [illegible] obraćaju na njega [illegible] su za [illegible] što se neće decentra[illegible] zar se [illegible] zabo[illegible] čijnovsko brodogradilište, stvo[illegible] svoj prvi [illegible] decembra [illegible] mjesecima [illegible] [illegible] Lendove [illegible] javljaju da je Lev dobro [illegible] se zaista može reći da oni imaju [illegible] pravo, ne sam [illegible] [illegible] u osobinu da vješto [illegible] objavljuje [illegible] sa snažnim gromovskim glasom. [illegible] moraju sjetiti [illegible] Taj njegov način iz učenja [illegible] vrlo [illegible] neobično [illegible] vanredno [illegible]

[illegible] Lend rodio se godine 18[illegible] (Kolorado). Kada je [illegible] američki rat izvukao ga je [illegible] univerziteta [illegible] konjica. Ali kada je on [illegible] romantika konjice bila u praznim i neistinitim pričama o konjičnom životu, brzo se izvukao i odande, prijavivši se za mornaricu, u kojoj je, odličnom gradom tijela i lakoatletičarskim vještinom, uskoro znao da stekne priličnu slavu. Još i danas, kada je zašao u sedmi desetak svojega života, ne propušta on skoro nijednu nogometnu utakmicu u Vašingtonu i njegovoj bližoj okolini. Samo što se od nekadašnjeg konjanika pretvorio u strastvenog pješaka, koji iz principa ne upotrebljava kola za prege koje su kraće od 6 kilometara. Mornarsku školu u Anapolisu napustio je on da bi se posvetio proučavanju brodogradnje u Pomorskom zavodu za tehnologiju u Masačusetsu. Za vrijeme prvog svjetskog rata bio je on podmornički stručnjak br. 1. u amerikanskoj mornarici, te je kao takav uzeo učešće u redovima amerikanske komisije za primirje godine 1918. U nagradu za to što je znao da iz pulj[s]kog brodogradilišta znao izvući nacrte njemačkih podmornica i što je uspio da namirisne jednu zabranjenu njemačku podmorničku školu na rijeci Vezer, odlikovala ga je njegova vlada ordenom „Navy-Cross".

Radom se ispunio njegov život ponovo tek onda kada ga je pretsjednik Huver pozvao za šefa mornarske konstrukcije te kada ga je Ruzvelt — rijetkog li slučaja — potvrdio na toj dužnosti primijenjoj od njegovog prethodnika. Pod njegovim vođstvom nastalo je najmodernije ratno brodovlje klase „Sjeverna Karolina" i nosači aviona klase „Vesp". Godine 1937., u vrijeme kada je s ima izgledalo da je razvoj brodogradnje sve sjajnije uzimao maha, iznenada je dao ostavku Ruzvelt ga je pozvao da uđe u sastav „Maritime Commission", te ga je počev [illegible] godine imenovao pretsjednikom te ustanove koja upravlja cjelokupnom trgovačkom plovidbom Sjedinjenih Država. Ovdje je Lend od prvog dana dolaska na aj položaj otočeo široku akciju na spremanju trgovačke mornarice za ratne uslove. On je povećao brzinu brodova-cisterna, spremio instalaciju topova na trgovačkom brodovlju te prilagodio utovarni prostor i uređaj za utovar zahtjevima koje postavlja potreba prevoženja ratnog materijala. Otvorena ratoborna politika pretsjednika Ruzvelta povjeravala mu je svakog dana sve novije i sve teže zadatke na području brodogradnje, koje on danas izvodi sa 80 brodogradilišta i 800.000 brodograditeljskih radnika.

„Naslikajte sebi zvijezdanu zastavu na zadnjici i plivajte tako kući!" Ovo je on poručio Amerikancima, koji 1939. godine nisu htjeli da iskoriste brodovlje, što je on stavio na raspolaganje za odlazak iz Evrope. To je ujedno moto za buduću djelatnost trgovačke mornarice, koja on danas gradi — ona treba da, nakon što bude odjeknuo posljednji pucanj ovoga rata, Evropi okrene leđa i konačno osigura prevlast Sjedinjenih Država nad britanskom trgovačkom flotom.

Jедна ноћ у Голији

Читаве ноћи завијао је вјетар с Голије. Час као језиви јецај продирао је у сљеме наше колибе, час као далеки уздисај тонуо је планинским дубравама, да се наново као потмула грмљавина, разлије шумовитим странама. Сједимо у задимљеној колиби. По њеним чађавим зидовима, при жмиркавој свјетлости петролејске лампе, трепере наше сијенке као неке огромне, аветињске прилике. По тмињавим угловима кућерка, на разбацаним прњама, шћућуриле се неке жене са дјецом и само покоји тихи уздах говори о њиховом присуству. Слика биједе и очајања — која нас више не узбуђује, обична и свакодневна слика наше кукавне стварности. Од Тјесима до Гацка, од Гацка до Креца свуда смо срјетали ове жалосне збјегове. И ондје, под сњежном Голијом, гледамо исти призор у мрачним угловима ове колибе.

— Бјежимо од партизана — прича једна сељанка из Казанаца. — Почели су да пале. Виђесмо ђе изгоре кућа попа Перишића. И наше ће . . И наше ће изгорети", читам ту страшну мисао, скамењену на уснама ове сироте жене: „можда већ горе", — осјећам у њеним покретима, којима милује дијете на скуту, као да би му хтјела рећи: „Више немамо куће. . . ни краве, ни оваца." Оно мало спава у крилу своје мајке. Дуго је плакало да му даду хљеба. Мајка га није имала, а ни та нијесмо јели већ пуна два дана. И сада, на његовим спуштеним трепавицама, још увијек блистају сузе у свјетлости разбукталог огњишта, као тајни свједоци глади једног недужног малишана.

Опружио сам се крај ватре која је све јаче пламсала. Хиљаде и хиљаде варница летјело је на густим праменовима дима, који је испуњавао колибу и притискивао на људе и предмете. Као у магновењу излазили су ми пред очи догађаји из задњих неколико дана. . . ређале се слике неповезане и нелогичне. . . онда је све нишчезавало, да се опет појави као у неком зачараном колу. Окренуо сам се на другу страну да се отресем тешких утисака. Чинило ми се као да неко шапуће више моје главе: то вајда она сирота жена умирује своје гладно дијете. Ја не знам зашто, али ми њен лик са дјететом у наручју поче трепери пред очима; најприје близу, па онда све даље и даље, далеко, врло далеко. И када више ништа нијесам видио, чинило ми се као да чујем ријечи из неке мрачне и далеке провалије, ријечи пуне очајања и бола; „Не, више немамо куће. . . ни краве, ни оваца. . ."

Иако сам био страшно уморан, нијесам могао да заспим. У ушима ми је зујало као да још увијек слушам сиктање митраљеза. По читавом тијелу осјећао сам како ми гамижу наши, како се омамљене топлотом размилеле кроз моје биједне прње и скоро очајан извукао сам кошуљу напоље, да се почешем по зажареној кожи.

— Што ти је, Драго?" — погледа ме зачуђено Говедарица.

— Море мани! Ови проклети „Јерусалимски племићи" не дају ми да спавам.

Умјесто ријечи, он ме некако сажаљиво погледа, па се окрете на другу страну као да је хтио рећи: „Сиромах, почео да бунца о некаквим племићима".

Немиран и с неким нелагодним осјећањем које ме све више притискивало, изашао сам напоље, на вјетовиту ноћ, да се отресем непријатних мисли и успомена.

— Ко је то?! — прену ме глас стражара, заклоњеног иза зидина једне изгореле куће.

— Ја сам, брате! Драган! — и ја му приђох да у заједници запалимо по цигарету. Између четири зида на којима су зјапиле јаме од некадашњих прозора, сједио је стражар Видоје, мој стари знанац из Четвртог батаљона.

— Чује ли се што? — изустих пошто припалисмо цигарете.

— Скоро ништа. Тек по који пуцањ у правцу Казанаца. Видјело се и неко сијевање. Ваљда ракетле. Ено, гле!.. И збиља, у истом часу, затрепери нека зеленкаста свјетлост према Казанцима, да се попут далеке муње разлије планинским косама.

— Претресају терен! .. пронапута Видоје више за себе. — Или можда неки њихов сигнал, ко зна!

Ослоњен на Видојев ранац, гледао сам натмурени небески свод, на коме се гдјегдје стидљиво помаљаху звијезде, да се опет изгубе иза облака које вјетром угашене. Кроз полусан, као кроз неку копрену, допирали су до мојих чула хуци узнемирене природе, кад одјекуд допиријеше тонови звона, тајанствени, чудни и необјашњиви у овим часовима ноћи.

— Видоје, зар не чујеш звоњење? ослових Видоја који се немирно шеткао испред мене.

— Звоњење?! А, дакле. . . и теби се учинило да неко звони. Није нико, не бој се! То пјетар заньихао звона, па изгледа као да их неко цима. Силазио сам ја до цркве да видим.

— Колико може бити до зоре, што мислиш, Видоје!?

— Најмање два сата. Него спавај, човјече! Тек да је мени да се испавам. .

Не знам колико сам спавао. Кад су ме пробудили, зора се већ осмјехивала на порудјелим облацима истока.

— Хајде, спрема за покрет! — чујо се промукли глас поручника Радиноја. — Што блените, хајде брзо! . .

У колони по један, шибани страховитим вјетром, пођосмо уз Голију — малаксали и гладни као неке суморне хајдуке. . А вјетар је завијао вук. . .

Драган

Sredozemna ostrvska zajednica

Prema informacijama koje su stigle u Ankaru izgleda da Anglosasi namjeravaju da otcijepe italijanska okupirana ostrva od svoje otadžbine. Ovaj čudnovati plan predviđa stvaranje jednog političko-ekonomskog saveza ovih otoka centralnog Mediterana, navađajući preko svojih agenata da stanovništvo tih ostrva ima arapsko-normansko etičke oznake, koje nemaju ničeg zajedničkog sa normalnim oznakama italijanskog naroda. U taj savez imale bi ući Sicilija, Pantelerija, Tampeduza, a pridružila bi se takođe i Malta, dok bi Sardinija i jonska ostrva naknadno ušla u tu već formiranu sredozemsku zajednicu, koja bi pod engleskom vlašću, sačinjavala još jednu mediteransku prepreku za bolje nametanje svoje monopolske trgovačke volje i kapitalističkog ropstva.

Reperkusija ovih namjera širi se i u grčkim krugovima, koji kvalifikuju ovaj plan povredom suverenosti i najelementarnijeg internacionalnog prava.

U arapsko-egipatskim krugovima takođe vlada izvjesna zabrinutost, jer takva namjera potkrepljuje samo imperijalističku prirodu britanskih ratnih ciljeva.

Nema — mislim — čovjeka koji ne razabire svu apsurdnost ovakovog projekta, koji pretstavlja novo nasilje nad toliko proklamovanim načelom poštovanja nezavisnosti pojedinih naroda.

Jedan engleski list, time u vezi komentariše i činjenicu o promjeni valute na Siciliji i u Sjevernoj Africi, žigosajući postupak prema kojemu su vojne vlasti, arbitrarno, ne pitajući uopšte englesku vladu, smanjile na peti dio kurs italijanske lire prema pripašnjoj njenoj vrijednosti. Takav postupak je cjelokupna engleska štampa izložila blažoj ili strožijoj kritici, dokazujući kako takav postupak može samo da negativno utiče na okupirani narod, čiji se interesi moraju poštivati, da se bar sopstvenim rukama ne ruši ugled i autoritet okupatorne vlasti, tim više pak kad propaganda zvučno proklamuje neku navodno prirođenu političku širokogrudnost.

Potrebno je konstatovati kako isti anglosaski listovi kritikuju postupke svojih vojnih vlasti, da bi se bolje razumio gnjev i odvratnost italijanskog naroda prema navedenom projektu obrazovanja mediteranske zajednice.

Borbe koje je izdržao italijanski narod na afričkom užarenom tlu, kao po bujnom sicilijanskom polju, ne mogu ostati nezapažene i uzaludne. A to neprijatelj vrlo dobro zna, jer su ga koštale teških i krvavih žrtava i gubitaka. Mrtve, ranjene i invalide treba poštovati, a njihov herojizam priznavati iako su sa tog tla bili, pedalj po pedalj, potisnuti. Nije sredozemski bazen prašumska dolina, nisu mediteranski narodi razuzdana plemena džungle ili Polinezije. Rimljani su čak i prije Hrista poštovali kulturu pobjeđenih i sisali iz nje sve ono što im je moglo da pobolјša i usavrši svoju.

Dočim anglosaski zavojevači dvadesetog vijeka, evo, izgleda, poštuju samo sebe i svoj sopstveni nezasitni ambiciozni apetit.

Svako njihovo obećanje je varavo, kao što su bila varava obećanja svakovrsne oružane pomoći pojedinim zemljama, koje su u početku ovoga rata zagazile u bezizgledno propast, blagodareći zvučnim frazama anglosaskih politikanata.

Čitava anglosaska propaganda bila je uperena do juče protiv fašizma i njegovog vođe. A kad je ovaj nestao i kad se italijanski narod dočepao ustavne slobode, anglososka propaganda zadržala je iste prvobitne fraze, tražeći od italijanskog naroda, ono isto što je prije tražila od Musolinija — bezuvjetnu kapitulaciju. „Ali — piše auktoritativni londonski list „Njus Kronikl" — Anglosasi su u svom potezu grdno pogriješili što se Italije tiče, jer formula bezuslovne kapitulacije pokazala se potpuno negativnom, pojačavajući danomice otporni duh italijanskog naroda."

Svaki narod ima svoje ja, svoj izgrađeni karakter, svoju nacionalnu ambiciju od koje se ne otstupa bez dubokog mozganja, bez odricanja i pregaranja. Bolje je časno i pomrijeti na ruševinama bombardovanih građova, nego servilno podleći neprijatelju, koji tretira i kvalifikuje svog suparnika, od koga je dobio, u svoje vrijeme, kulturu i civilizaciju, kao neravnog i inferiornog takmaca u sveopštoj ljudskoj zajednici.

Rat se još uvijek vodi. I dok tupovi gruvaju nek se Anglosasi sjete da je italijanski narod uvijek vršio blagotvornu misiju u srcu Evrope, kojoj danas prijeti jedna velika opasnost, koja ne bi poštedila ni gospodu sa onu stranu La Manša. Bezobzirna falanga se u novom naletu ne bi obazirala ni na savezništvo, jer joj je konačni cilj međunarodnog karaktera, koji savezničke obaveze i principe tretira isključivo kao i svoja oružana sredstva, pomoću kojih uzaludno želi i nastoji da prokrči put boljševizaciji. Uloga Italije nije nikada bila sporedna, pa ne može ni sada da je na polju civilizacije i kulture zamjeni ni Kanada, ni Australija, ni sama Velika Britanija.

Italija je bila i ostaje dosljedna svojoj misiji. A u ostalom — kako je kazao Badoljo — rat se i dalje nastavlja. . .

Dino Biodi

Отров кап по кап

[illegible] круговима Лондона већ [illegible] није владало такво узбуђење [illegible] је прије пар мјесеци [illegible] распуштању Коминтерна [illegible] штаба Ла[illegible] странке уопште се није ништо [illegible] Коминтерну, у Коминтар[illegible] партијског секре[illegible] странке, било је [illegible] Комунисти су били [illegible] да је са тобожњим [illegible] Коминтерна [illegible] аргумент против њих, те [illegible] без икаквих смет[illegible] редове лабуристичке [illegible] на то имали своје [illegible] у оба табора [illegible] [illegible] Дилема је [illegible] „Дејли-Мејл" је додир[illegible] када је поста[illegible] предвидио [illegible] политичку си[illegible] лабуриста [illegible] одлучним [illegible] Стаљин и те [illegible] својих [illegible] је он [illegible] Коминтерна [illegible] лабу[illegible] најбољи [illegible] од [illegible] [illegible] комуни[illegible]

[illegible] стране устр[illegible] године рата [illegible] потпуни [illegible] у свом мини[illegible] према [illegible] био је [illegible] аргумент [illegible] лабуристе да [illegible] предлоге [illegible] лабуристичку странку, [illegible] ком[illegible] „[illegible]чко" [illegible] у [illegible] ма. При првој ко[illegible] лабуристе, [illegible] аргумент, да се схва[illegible] партија у толикој мје[illegible] апсолутно не могу [illegible] то да комунисти [illegible] признају де[illegible] којој се темељи оно [illegible] лабуристи. [illegible] је пошла све[illegible] [illegible] Коминтерна лабуристички [illegible] „Дејли Херолд" изјавио је да би комунисти, у случају када би распуштање Коминтерна од њихове стране било озбиљно схваћено, и сами томе конзеквентно распустили своју странку. Али на то нико није ни помишљао, него баш обратно! Под лажним ликом борбаца за уједињење енглеског радништва повела је та странка живу акцију да минира најјачу радничку организацију у Енглеској — лабуристичку партију.

Исто такво неповјерење испољило се и у свим енглеским доминијонима као и у Сједињеним Државама. Нико није могао озбиљно повјеровати у вјеродостојност Стаљиновог изненадног „националног крштења" комунизма. У међувремену су комунистичке странке сложно изјавиле (можда по упути из Москве) да нити не помишљају на своје распуштање.

Већина вођства лабуристичке странке сачувала је конзеквентно свој апсолутно непомирљиви став према комунистичком питању. Али слабији елементи су полако почели попуштати. На њиховом челу налазе се професор Ласки и посланик Доњег Дома Шинвел, који су узели на себе да застурају мишљење о потреби пријема комунистичке странке у лабуристичке редове, у очигледној вараној нади да ће са мањи брат у загрљају већег брата тихо и нечујно угушити. По свој прилици се истим надама руководи изрицито конзервативни листови, као н. пр. „Тајмс" и „Обсервер" који су takoђе стали на гледиште да би се требало постићи јединство комуниста са лабуристима. Све то је навело лабуристе да се приклоне тобоже компромисном рјешењу, допуштајући комунистима да се инкорпорирају у лабуристичку странку појединачно, а одбијајући им масовну инкорпорацију. Такво „Саломонско рјешење" личи много на то, када бисмо некоме препоручили да испије боцу отрова али нипошто наискап, већ пијући кап по кап, док се не испразни. Послиједње овакве мудрости имаће тек да се виде.

Сједињене Државе пред грађанском мобилизацијом

У Сједињеним Државама појавиле су се нове потешкоће на пољу производње усљед недостатка радне снаге и одбијања жена да ступају на рад у тешку индустрију. Предвиђа се да ће се у Сједињеним Државама ускоро објавити грађанска мобилизација. Проблем радне снаге нарочито је акутан на пољопривредном пољу.

СПОРТ

Zašto je nogomet zanimljiv

Ispočetka, dok igrači nisu shvatili intencije pravila i dok nisu koliko toliko uvježbali u vladanju loptom, nogomet je izgledao kao čudo od igre, neshvatljive i skoro smiješne. Potsjećao je u mnogome, po gomilama igrača koji se nisu znali takmički raspodijeliti i po gužva ma, na pojedine momente ragbija, koji, imajući grub karakter, nije uspio da se popularise koliko nogomet.

Tokom godina igrači su se postepeno usavršili i množili. Tokom je nogomet krčio put, posiajao lijepšom igrom, popularan u širokim narodnim masama i, može se reći, postao im neophodan.

Otkuda nogo etu ovolika popularnost? Prije svega, da navedem ono najglavnije. Nogometna igra je dostigla stepen savršenstva, bar kod mnogih klubova, i posmatranje borbe dvaju odličnih protivnika donosi ne malo uživanja za onoga koji tu igru razumije. Pošto sama igra ako se i ona dobro sprovodi, nije teška za shvatanje, jer pravila u glavnom nisu tako komplikovana, to je ona brzo osvojila mase željne uzbuđenja i zabave. Danas je teško naći gledaoca, koji sa neznatno vrijeme neće shvatiti pravila nogometne igre.

Kao što treba razumjeti šah, biliar i druge zabavne sportske igre njihove finese, i strategijske strane, tako isto treba razumjeti i nogomet, koji nije tako jednostavan kao što to na prvi pogled možda izgleda. Nogom tna igra zahtijeva od svojih igrača veliku vještinu. I zaista je shvatljivo da nije baš sasvim laka stvar proturiti loptu kroz mnogo protivničkih nogu i smjestiti je u vrata. B ratanje loptom zahtije a veliku vještinu i dobru spremu. Kada se ona postigne, tada je za ljubitelja došao čas uživanja: on posmatra k ko lopta, kao po nekim nevidljivim šinama ide s noge na nogu i sa glave na glavu njegovih ljubimaca (jer svaki posmatrač odmah se oprijedeli za nekoga od dva protivnika). Ako su igrači, dakle, izvježbani i kretni u vladanju loptom, ako njom izvode lijepe, promišljene i duhovite kombinacije u osvajanju protivničkog prostora, onda se gledaočeva pažnja pretvara u ushićenje a potom u ekst zu oduševljenja.

J dna važna okolnost ide na ruku nogometnoj igri: ishod jedne borbe na zelenom polu uvijek u znaku neizvjesnosti. Nikada se ne zna, naravno između približno jednakih protivnika ko će koga pobijediti. Ako s dvoje momčadi sastanu deset puta uzastopce, mogu imati deset sasvim različitih rezultata. Ovo je glavna privlačna tačka nogometne igre; čar neizvjesnosti ishoda čini je prema tome najprimamljivijom od svih drugih sportskih igara.

B.

ОГЛЕДАЛО

Да је алкохол свакодневна реквизита нашег друштва о томе нема никакве сумње. Колико је он ушао у срж нашег човјека, види се на сваком кораку. Са њим се рађамо, са њим живимо, са њим умиремо. Без чашице нема разговора. А ратно стање, хвала Богу, толико нас је оплеменило да на лицу мјеста и млади и стари, и жене се чешће, уништавају у сопственој утроби читаву бурад вина, вермута, коњака, ликера, а да о ракији не говоримо, јер је то — како неко рече — „наша национална застава".

За кратку илустрацију навешћу духовиту замисао неког пријатеља на једног мјеста поред Таре.

— До сада сам на мојој радњи држао натпис „Крчма". А од сад ћу, часу ти ријеч дајем, звати је „Локанда". Јер код нас се, брате, не пије; тамо се у правом смислу — лоче.

Одмахнем руком и у полусмијеху добацим:

— Нијесте једини!

—:—

Први Црногорац: ЈА.
Други Црногорац: ЈА па ЈА.
Трећи Црногорац: ЈА и само ЈА.
Четврти Црногорац: Искључиво ЈА.
Пети Црногорац: Нико као ЈА.
Шести Црногорац: А ЈА?

— — — — — — — — — — — —

Шест лица траже аутора! — дозволите слав ни Пирандело.

—:—

Дајем награду свакоме који докаже да у Црној Гори за пола сата није чуо ниједну псовку! . . .

А како и небих, кад сам сасвим сигуран да, ако не опсује човјек, опсоваће дијете; ако ли пак ни дијете, онда, богами, ни женама није мане. Псује се данас, брате, на сваком кораку. Псују кад доваве, псују кад одлаве. Једном ријечју, псовка је занијенила свакодневно поздрављање. Ако неко нешто учини добро, псују га скоро по навици зато што је то добро. Ако пак лоше, онда, наравно, морао би да стави три килограма памука у уши да не чује какве ће свемогуће псовке допријети до њега.

Уагред да речем, паде ми на памет духовита предратна наложба једног београдског хумористичког листа, где је, свакако познавајући нашу националну карактеристику, поред низаних врата ставио кратки натпис: „И за тебе." Па чик да ко опсује а да му не буде одужено!

Вики

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

Декретом Њ. Е. Гувернера

а) Потврђени су у служи на неодређено вријеме

у Андријевици:

Лекић Г. Павле, привремени учитељ основне школе у Врањештици; Вуладић Н. Александар, привремени учитељ основне школе у Лиješи Рријеци; Шошкић О Вељимир, привремени учитељ основне школе у Крушеву.

у Пљевљима:

Самарџић И. Владислав, привремени професор гимназије.

б) Отпуштени су

у Колашину:

Минић И. Љубомир, судија окружног суда; Милојић Н. Мирко, чиновник среског суда; Вујисић Радован, контролор поште;

у Никшићу:

Вуладић С. Ђорђе, служитељ среског суда;

у Пријепољу:

Петровић Н. Никифор, потпретседник финансиске страже;

у Подгорици:

Ћетковић Б. Вујадин, учитељ основне школе у Манастиру Пелинје; Раичевић Б Душан, професор трговачке академије.

у Беранама:

Чукић Михаило, служитељ државног тужилаштва; Шекоњић Драгутин, судски приправник при окружном суду; Кљајић Н. Вукић, судски приправник при среском суду; Јеврић Б. Милић, дневничар среског суда.

у Бијелом Пољу:

Радовић Машан, учитељ основне школе у Пашином Пољу; Павловић М. Милун, учитељ основне школе у Зутом; Цемовић Г. Владимир, учитељ основне школе.

у Даниловом Граду:

Јовановић Богдан, чиновници приправник Пореске управе.

у Андријевици:

Ћиковић Александар, судски приправник среског суда.

на Цетињу:

Шпадијер Малева, судски приправник Окружног суда.

в) Опозивље се декрет

Који се односи на пријем у државну службу Малабеговића Ц. Зека.

г) Пенсионисани су бивши службеници у војсци и жандармерији бивше југословенске државе

1) Официри:

Обрадовић Б. Марко, пјешадијски пуковник; Радуновић С. Марко, пјешадијски кадетар; Боротовић М. Милоје, пјешадијски капетан I класе.

2) Подофицири:

Николић С. Блажо, пјешадијски наредник; Мандалинић Б. Саво, пјешадијски наредник водник III класе; Боротовић М. Крсто, граничарски наредник II класе.

3) Војни чиновници и др.

Змијановић М. Крсто, мајстор пушкар, чиновник VIII групе; Чолановић П Василије, чиновник артиљеријске официјске школе VIII групе.

Реорганизација службе Гувернерства

Наредбом Њ. Е. Гувернера служба Гувернерства Црне Горе овако је организована:

Под непосредном зависношћу Гувернера налазе се:

1) војно-политички кабинет;

2) секретаријат за цивилне послове;

3) Команде Краљевских карабинијера и Финансиске страже Црне Горе.

Војно политички кабинет бави се питанима политичког и војнопштитног карактера, исхране становништва и штампе.

Секретаријат за цивилне послове стаје се организација и функционисању цивилне администрације на територији Гувернерства. Секретару су подређени: секретаријат, десет дирекција и 5 самосталних надлештва (централни уред за задругу, рударски уред, централно рачуноводство, главна контрола и главна благајна), као и уред за исхрану, банкарски инспекторат и уред за замјену новца и валуте.

На челу сваке дирекције налазе се Директори: на челу одјела „Италијански савјетник". Дирекције су ове: I (Персонал и општи послови), II (Правосуђе и вјере), III (Финансије и трезор), IV (Јавно здравље и социјална сврб), V (Просвјета), VI (Јавни радови и саобраћај), VII (Пољопривреда - Исхрана), VIII (Индустрија и трговина), IX (Пошта, телеграфи и телефони), X (Шуме).

Гувернер поставља својим декретом: шефа кабинета, секретара за цивилне послове, италијанске савјетнике и црногорске функционере који ће се налазити на челу дирекција, установа и уреда.

Неке школске таксе су повећане

Наредбом Њ. Е. Гувернера повећане су за школску 1943-44 год. школске таксе, не све, за ученику, школарину, за брошашиће и за сеј-боловајна, годишње и завршне.

Сва ова повећана не погађају многодо родитеље јака који се одлично чуе и владају, или учитељиће на оне који су родитеља попуномоћно задужени или имају више дјеце и уче врлоодобро.

Овом повећању школских такса у главној анији није расла да се спрјечи или ограничи бројаћ ученика у средње школе, него напротив да се ученици посјећивају на боља рад и рад и мало се ширити стандард ученичког живота, сад у вашијеста сами, школске помоћи родитеља, школе и другде.

Наши школи треба и мора да овај посјетне сеј ваше и мало рада и рада. Ко ће ко, мало бити заинтересан да ни не вахоан родитеља блокаше или не школе шаље.

Повећане школске такса није обрзвдано на основе, ни мушке и женске занатске школе. (Ко овог вослобоних, као мало рада, рекли би да овај мах крај вадиде, јер се ову без ма.ло изузетка, шиђаћу у занатске да ваздану „посједе" воја за свој посјеодовања. Ц. Врлимо блоби, а не родити.

На овој нашој заобалној планети мало јоп није добио ти среће! Ко ће се ваше а боље одрадити него ваши синови, или наши мало у сјају а прошаћу шај мали мудрости, на бало и на ходу другу! Ваздаи, свијетлоћу! Не бисмо се, знаћете, много мислили ко ће ваш основни ће знаћо а сребро, сте ваше а дворе и с нама сте мало ваздаи и весеља, сте зла и ходоре! Нека нам наши алаћа не залијеу ако на из добог пјесмиа кожело да ваздаи земаи и ваше сте мало зелено ваздаи, ваздаи, или ходе ваши луди дорђу вора, а са сиђете му добре провадиде. На ганимиа врлиа нетовиа, великаи из добиа мало сложаи биа. Чиниеие, треба найрадје да радиа, да ви могао јесиа, ва шаи онда слободно б.лозбрадо! Ко не посјетиаи, ваздаи не и ваздаи! Сјетиа. Да неби народ изгубиаи свој високо цијеиа живоа, објавиаи ваздаи да ваздаи ваздаи а сасвимице зашиаи остаиеаиие, рађе на неко! Оратиоj ваздаиеаиа! Само найрјеаиеаиа. — *М.*

НАШИ СТУДЕНТИ У ИТАЛИЈИ

— Изјава једне наше студенткиње —

„Увијек сам жарко жељела да видим Италију, о чијој сам историји, цивилизацији и уљетности толико много пјевала и научила за вријеме мог гимназиског школовања.

Ова се моја жеља, ето, остварила!

Имала сам срећу да с неколико црногорских студената добијем стипендију у Италији 1942/43 године. Упислала сам се на философски факултет — група књижевност — Универзитета у Фиренци.

Почетком пролећа, у друштву са нашим студентима стипендистима, оставих, истина са сузама у очима, своје родитеље и свој мали родни крај жеља да ми прије достигнем своје мјесто које ме је некако себи вукло, као кад се угледа нека особа давно жељована.

Чим сам стигла на тло Италије, одмах сам осјетила да су све, и природне и уљетничке љепоте о којима сам толико сањала, баш сличне сјајне...

Већ смо на путу за Фиренцу. Пролазимо мнге градове као у лету, а мени као бодеж да ми срце пара што не могу да се у сваком наиђеном његовом љепота и славних споменика. И оно што сам у мисиогред видјела и осјетила, остаиио је у мојој души тако пријатне и дирљиве успоменe.

Венеција која као краљица сједи на престолу, а море је испресијева и магнисци се у њу завлачи;

Падова, славна са својим старинским универзитетом, чије куполе бавилиие Светог и цриве св. Јосифа надалека ближе ште од оријенталног сјаја;

Болоња, учени, види се на даиа се свим њеним старинским кулама.

Прошли смо и друге градове, плодне равнице и лозом обрасле брежуљке, кад једног раиог лиjепог прољећног јутра доспјесмо у Фиренцу...

Фиренцу, и то с празом, сам сматрај јединственом вароши на свијету, и она, у својој врсти, нема премца, као што их немају ни Атина, Рим, Венеција и др.

Првих дана пустила сам својој радоиаиости - необјашњаиој жељи на вољу и нестинитаиио ваша вуда су ме ноге водиле, заборављуђи на све. Само сам ишла, гледала и дивила се... Имала сам и чему! Ту су слаиа дјела архитектуре, вајарства и сликарства: Бота, Донатело, Брунелесија, Андреа дел Верокио, Ботичелија, Бата Анђелика, Фалина Липија, Полајола и надаље она Леонарда да Винчија и Микелађела.

Ту су сачуване и веиаие за мјесто и предмете толике историјске вредности, међе још славнијих грађана Фиренце: Дантеа, Боккачија, Макијавелија, Петрарке, чија су бесмртна дјела чувена широм свијета.

Ту су св. Марија Новеда, Дуомо, Св. Крст, гдје почиваају посмртни остаци највећих личности и генија Италије, ту је и Ђотов звоник, стари двор са величанственим тргом, стари големи двори који потсјећају на сјај и моћ средњевјековне Фиренце и оне из доба Препорода, па увдуж Арна: стари мост, великолепни трг Микелађелов са кога се шири поглед на цијели град и његову околину. Фјеволе, св. Минијато, Сетиньано и др., што све преноси путника који по први пут долази у овај дивни град, у свијет снова и чари.

Све љепоте, има их бесброј, не могу описати, али могу слободно устврдити, да Италија по својој грамаиоиости не рије не преставља само једну велику палију, него колијеву васколике модерне цивилизације одакле су зраиилие, на страиствима помогли да се диједе мисао ретке једном причиоцем, потпуно истинитом, која ми изгледа нарочито значајна јер јасно показује моје правo душевно стаиье.

Тек сам чиино прве кораке, на путу са звоиоиићем, једном сам касно поодне дјечаку пошао мјесиом Фиренце, а у сусједству четирити места града, гдје су се једна крај друге редале красне виле отмосиога сјајта. Умјесто сам да своје погледе обиирам или ове или красне виле, изиаиде ми једна ружна, сиромашна, а ипак лијепа, ниска, ниска, ниска. Почиио је падати мрак и ја сам грациозиеиако коме бих могао да изиуем ноћчаиик на освештаои почетиики начин, који се састоји у томе да се прије сваког ваиа ваиу од добраиог лица, да би се крај вести гобоже поклоиио и приказао његовог одјела у многа изаиаиаиа, да ирјеђи прсти грдне пајпе. За ово сам имао настоја да ваиом особе које ниси ваиа. Ваде нарочито енергично, ако пјеваиаие страиице, избјегавајући из разиовиика разлога атлетске типове.

Одједном наиђох на једног ваиа ниског и несимпатичног корака ниска на шиљном у руци.

Оно је ноиити ко мене — помислио сам одмах, и ноиио ја се ствиичи. Хиа упраио у очи кад сам се сваиа изразио и окрене се да ноиђе задаиом према мени те ме чиита

Бисте ли хтјели, господине да мало мјесте да пређем на другу страну?

Ја сам се изненадио ноиђе је ваиа ниског. Кунем вам се да сам биа ваиа изрази... Ја сам се остуриуо и ниа... ваиа ниског. У мени се ненто борило. Ја сам се говорио „Луд си ваиа ни ненорициии"

чито у средњем вијеку и у доба Природе, и са њених универзитета, и на родиоиија њених уиијетника, и на њенних градова, и на елементи лијепе уиетности, индустрије, трговине и промиаиаиа сваке врсти, што је све у многоме допринијело цивилизацији Европе и осталих континената.

С сваким увјереием, горда што сам видјела Италију, давала се лукоститиемог народа и што сам научила његов језик, тако миловзучан и освештан у толика књижевна ремек-дјела, вратих се у свој мали град, са вадаћом да у мојој отаџбини пробудим и проширим љубав за Италију, за земљу којој се сви нарои, и мали и велики диве уиносе и прииијају јој све оно што је она допринијела и дала цивилизацији.

Моја је жеља жеља да видим Рим, тај вјечити град, који у андииама својих седам брежуљака тако љубоморно чува трагове своје старинске цивилизације, и вјечне славе, и дан данас: јоиј живе и блиставе

У Италији сам одмах нашла другова и другарица веома лијепих који су ми ко

Krivični dekret

Sa krivičnim dekretom od 11 jula 1943 izrečen od strane Vojnog Ratnog Suda za Crnu Goru, Sbarić Saiko pok Nada, Hrbić Hasо pok. Osmana i Kujundić Smajo pok Mustafa svi iz Pevalja, osuđeni su na pemaest dana zatvora svaki, jer su, 7 juna 1943. u Pevljima, prodali hleb sa brašnom od zobi, prodajući ga kao hleb od raži

Cetinje, 23-ti 1943 Vojni zapisničar

s r Kap Kordova Antonio

МАЛИ ОГЛАСИ

Своје оваиоиеиье издато са стране начеиства среза Боко К торског за обављање фиЗиЗаиа ваиарске радиа у Будви ставиа ирзмаиа изгубио сам, па га оглашаваи за неважеће.

3—3 ДУШАН МИЛИЋ
ваиар из Цетиња

Своју лиЧну легитиМаиију бр. 2073 издату иа од стране оиштиие беранске, те је овим оглашаваи за неважећу.

3—3 БАХТО КАСУМОВИЋ — радник
Беране

Своју лиЧну легитиМаиију бр.146 од 31-VIII-1942 годиие изгубио сам, те је овим путем оглашаваи за неважећу.

3—3 НИКО Ф. ДУКШИЋ
Брца — Сутоморе

Своју легитиМаиију бр. 238 од 30-XI-1942 год. изгубио сам, те је овим оглашаваи за неважећу.

3—3 КУРТОВИЋ М. ИВО
Сутоморе

Моје сиеиоиствоо о виШем течаЈиа иСпиту, које ми је издала иетиньска гиМиазија 1937/38 школске годиие, остало ми је на Филозофском факултету у Скопљу, те га овим путем оглашаваи за неважеће.

3—3 ЊЕРА РАДИФКОВИЋ

Своју лиЧну легитиМаиију, издату ми од стране оШтиие Подгорица бр. 1865 И 1866 годиие изгубио сам, те је овим оглашаваи за неважећу.

2 3 ТОДОР П. МИТРОВИЋ
Прзио — Св. Стефан

Изгубио сам своју лиЧну легитиМаиију, издату ми од стране Среског начеиства у Подгорици под бројем 4750, те исту оглашаваи за неважећу.

2—3 РАДОВИЋ МИЛОВАН
Љубовиће уз 27 — Подгорица

Своју лиЧну легитиМаиију бр. 16 серија „М", издату ми од стране оШтиие ШиМиЧе; изгубио сам, те је овим оглашаваи за неважећу.

2—3 ЖИВКОВИЋ Савов ПЕРО
село Буковик — ШиМиЧа

Оригиналну отпусницу жандармеријске чете у Пећи бр. 1186 И год. о службовању у жандармерији изгубио сам, те је овим путем оглашаваи за неважећа.

3—3 ЖИВАЉЕВИЋ Б. ВУЈАДИН
Улица Поличка бр.115 — Андријевица

Своју лиЧну легитиМаиију бр. 3071 изгубио сам, те је овим путем оглашаваи за неважећу.

3—3 ВЕЉА (МАРИЈА) ЛАКУШИЋ
Доњеиово ул. 40 — Подгорица

Своју лиЧну легитиМаиију издату ми од стране оШтиие беранске под бројем 1887-41 изгубио сам, те је овим путем оглашаваи за неважећу.

1-3 ПЕРУНА МАЛЕВИЋ — Беране

Изгубио сам сиеиоиствоо о свршеиом I разреду гимназије колашииске издато ми у 1942-43. школ. годиие те је овим оглашаваи за неважеће.

1-3 МЕЂЕНИЦА МИЛОВАН
ул. Грабиница — Колашин

Изгубио сам своју лиЧну легитиМаиију издату ми од стране оШтиие Шиваиске у Сутомору под бројем 323 43, те је овим оглашаваи за неважећу.

1-3 МАРСТИЋЕВОВИЋ БУРО
пос. Ноиове — Сушица

Изгубио сам своју лиЧну легитиМаиију издату ми од стране оШтиие Шиваиске у Сутомору под бројем 244-42 те је овим оглашаваи за неважећу

1-3 МАРСТИЋЕВОВИЋ ПЕТАР Буро

Моја жена Зорка рођена Дубровић Симоновић, иије пута је од мене бјежала без иикаког разлога, те овим стиЗаЊем Ја моЈе Браћу и ЈоЈе да да даЈе ирекиЗаЊа С моЈ Браћу и ЈоЈе а да се ЊеЊне радоЈе ако и дугоЈе не одговараЈу. ПомоЈ сам против ЈоЈе бракоразводну парницу.

1-3 РАДИВОЈЕ СИМОНОВИЋ
Никшић

Изгубио сам сиеиоиствоо о свршеиом III разреду гимназије Дамиаовград у школској бр 15 школске 1939/40 год., те га овим оглашаваи за неважећ.

1-3 НИКОЛА ВУКОВИЋ
Даниловград

Из слободне руке продајем два рала обрадне земље у мјесту Калоти — реон оШтиие подгорачке.

1-3 СРЕТЕН ПРЕЛЕВИЋ
чиИов. Град Подгорица

Изгубио сам сиеиоиствоо о свршеиом III разреду гимназије на Цетињу, издато ми И бр. 372 у школској 1942 43 годиие, те га овим путем оглашаваи за неважећ.

1-3 БУРОВИЋ И ЗИЈА

ПОДЛИСТАК

Први кораци

Моја прва младост била је веома расклапана и посвећена не баш најчистијим поступцима. Изгубивши тату кад сам имао једва девет година, остао сам без мајке, присиљен да ради, како бисмо могли да живимо и како бих ја могао да се школујем, како сам за то показао врло мало воље. Умјесто умјесто од чешћога рада и у томе мише и благе природе, моја мајка није никада знала да се усиљено одузме мојој дјеци. Не бих знао рећи да ли је моја природа већ од тих година била склона злу или је мој несрећни живот, који је слиједио, прететвалио последњу преиутљивости самоме себи и околине у којој сам се нашао. Чињеница је мојутим да сам још као дијете нечито брао воће из корја на тајни и сљубао и преприодао туђе непоредне и друге мање предмете.

Дошиђе, када сам бјежао из школе заједно са другим мангулима, одлазећи изван вароши, организовао сам упоснe пропасте у богате воћњаке и кокошњаке, служећи се методом који бих хтио препоручити сваком вриедном читаоцу. Прескочивши оградуимања, кок сам намјерао посјетити са мојим бандом воћњак сам да нечем из свег гласа: „А-ј! домаћине! Нема ту ничега?" Било је случајева кад би на зов дотрчао какав сељ... па сам у таком случају бјежали, али... чом се моја мика трудила у сеоској тишини. Оригинаци се такође у никога нема, бр... ко се давали на посао.

Са 14 година имао... ме ја нешмаа инце ситнијих провала... ... ...

Одговор писцу „Ceterum censeo“

[illegible]

Њемачке подморнице потопиле су јуче 12 непријатељских бродова и торпедовале један брод цистерну од 10.000 тона

Нове операције у Русији

Фиреров Главни стан јавља:

Непријатељ је и јуче наставио са несмањеном жестином своје нападе на јужном и централном сектору Источног фронта. У току с. огорчене борбе. Разорена су 91 совјетска борна кола. У поморској зони запазио од Таганрога потопиле су лаке њемачке поморске снаге 2 совјетске мототопловиће на састава једне формације од 6 такиих јединица, оборивши сем тога 2 бомбардера и ухвативши заробљенике. У борбама, које су се прошле седмице водиле на Миуском фронту, нарочито се истакао 3-ћи батаљон 70-тог гренадирског пука.

Бројне њемачке борбени авиони извршили су нове дневне нападе на луку А густу, оштетивши тешко у бришућем лету 1 транспортни брод и 1 јединицу за искрцавање. У ваздушним двобојима оборен је један Спитфајр. Њемачки поморски авиони оборили су над зоном Напуља 26 непријатељских нападачких апарата на саставу једне формације од 60 противничких авиона.

Над Атлантиком су њемачки ловачки авиони широког акционог радиуса срушили један велики британски хидроавион.

У ваше непријатељске ваздухопловне снаге нападе су ноћас територију западне Њемачке, а нарочито град Минхен. Задала је знатна штета и губитак међу становништвом. Ноћни ловци и противавионска артиљерија оборили су према до сада пристиглим извјештаја 25 нападачких британских бомбардера.

Њемачке подморнице потопиле су у Средоземноме мору и у граничним водама Атлантика 5 бродова од укупно 34.000 тона, 1 контраторпиљер и 4 транспортна једрењака. Сем тога су торпедовале 1 брод-цистерну од 10.000 тона и оториле над Атлантиком 4 непријатељска авиона.

У Црноме мору потопиле су њемачке подморнице 2 патрولна брода и 1 ре[illegible] мор[illegible] с[illegible] 3 брода.

Међ народна обавјештајна агенција јавља да јачина борбе на Источном фронту, чији се епицентар помиче према јужном дијелу, и то ка сектору Миуса, траје већ читавих 8 недјеља. Главни циљ бољшевика састоји се у опкољењу и уништењу њемачких снага, које оперишу на сектору Кујбишева. Сви совјетски напори остали су потпуно безуспјешни, те су бољшевици претрпали огромне губитке. У сваком случају и четири, која би била вазредно драгоцјена за совјетске команде, већ осигурана. У међувремену непријатељ наставља да ојачали на Источни фронт нове резерве дивизије, нове окопљене бригаде и нове артиљеријске формације. Совјетски редови су тако огромни да дају читавој борби џиновске размјере. Наравно и њемачке трупе су изложене великим искушењима, јер морају савладати фрланте што већ много седмица наваљују на њихове линије. У борбама, које се често отежу до зубоке ноћи, њемачке трупе ратују против знатно надмоћнијег непријатеља под не[illegible]

[illegible]

[illegible] Ј. Ј. Ј.